

Szakdolgozati útmutató

az

Eötvös Loránd Tudományegyetem

Tanító- és Óvóképző Kar

hallgatói számára

ELTE TÓK
2026

A szakdolgozat

Az alap- és mesterszakokon szakdolgozat készítéséről az ELTE Szervezeti és Működési Szabályzatának II. kötete, a Hallgatói Követelményrendszer (továbbiakban: HKR) rendelkezik. Az általános szabályok a 76-80. §-okban, a Tanító- és Óvóképző Karra vonatkozó rendelkezések a XX. fejezetben a 474. §-tól kezdődően találhatók.

Az alap- és mesterszakok képzési és kimeneti követelményei előírják a szakdolgozat készítését. A szakdolgozat elkészítésével és védésével a jelölt bizonyítja, hogy

- képes a tanulmányai során szerzett ismeretek alkotó felhasználásával egy választott kutatási téma önálló feldolgozására;
- ismeri és alkalmazni képes a tudományos kutatás módszereit;
- képes a kutatási téma vonatkozó szakirodalmának áttekintésére és kritikai elemzésére;
- képes követni a tudományos közlés formai és stiláris szabályait
- képes idegen nyelven is a fentiek teljesítésére.

Szakirányú továbbképzésekben is a képzési és kimeneti követelmények írják elő szakdolgozat készítését. A szakdolgozat elkészítésével és védésével a jelölt bizonyítja, hogy:

- képes a tanulmányai során szerzett ismereteket, tanulási tapasztalatokat alkotó módon felhasználni önmaga, pedagógiai munkája és intézménye szakmai fejlesztésére;
- képes egy - a továbbképzéshez kapcsolódó - témához saját vizsgálatot végezni, ebben az alkalmazott kutatási és/vagy elemzési módszerek szabályait alkalmazni;
- képes a szakdolgozata témájához kapcsolódó szakirodalom áttekintésére;
- képes követni a szakmai elemzés, szövegalkotás formai és stiláris szabályait.

1. Szakdolgozati témaválasztás

Alapszakok esetében a hallgató a csecsemő- és kisgyermeknevelő, valamint az óvópedagógus szakon a 3., a tanító szakon az 5. félévben választ szakdolgozati témát; a gyermekkultúra és a kulturális mediáció mesterszakokon a 2. félévben történik a szakdolgozati témaválasztás.

A szakdolgozati témaválasztásra a Neptunban van lehetőség. A szakdolgozati témák a Neptunban kerülnek meghirdetésre, a hallgató szintén a Neptun felületén jelentkezhet a kiválasztott témára, a választott/felkért témavezető ugyancsak a Neptun felületén tudja megtenni visszajelzését a felkérésre. **A témaválasztás előtt a hallgatónak fel kell vennie a kapcsolatot a választott témavezetővel, és egyeztetés szükséges a konkrét témában.** Témavezető lehet az ELTE oktatója, tudományos kutatója vagy fokozatot szerzett külső szakember. Amennyiben a konzulens nem a Kar oktatója, társkonzulens, (aki a Kar oktatója) szükséges hozzárendelni. A szakdolgozati témaválasztási felület a Neptunban az alapszakok hallgatói számára minden őszi félévben legkésőbb a szorgalmi időszak 2. hetétől, mesterszakok hallgatói számára pedig minden tavaszi félév szorgalmi időszakának 2. hetétől érhető el. A pontos dátumról a Tanulmányi Hivatal Neptun-üzenetben tájékoztatja a hallgatókat. A témaválasztás egyes szakokra vonatkozó részletes

szabályairól, a témaválasztás bejelentésének és határidejének módjáról a HKR 490. §-a nyújt tájékoztatást. Technikai segítség: az elektronikus szakdolgozati témaválasztás technikai részleteiről a hallgatók a <https://www.tok.elte.hu/th/hallgatoknak> menüpontban a *Szakdolgozattal kapcsolatos információk* című bekezdésben elérhető tájékoztatóban olvashatnak.

2. A szakdolgozat készítésének ütemezése

A dolgozat elkészítésének ütemezését a hallgatónak a témavezetővel kell egyeztetnie. A szakdolgozat elkészültét a szakdolgozati szeminárium kurzus keretében tartott szakdolgozati megbeszélések segítik, ám az addig tartó időszakban is elvárás a rendszeres konzultáció a témavezetővel. A témavezető a szakdolgozati munka előrehaladásához saját határidőket rendelhet, amellyel biztosítja a leadási határidő betartását; ezekről a konzultációk alkalmával tájékoztatja a szakdolgozót. A szakdolgozónak a hivatalos leadási határidőt megelőzően **legalább három héttel** be kell mutatnia a témavezetőnek a szakdolgozat, általa késznek nyilvánított, esetleg csak formai javításokat igénylő változatát. A bemutatást követően lényegi tartalmi változtatás nem lehetséges. A szakdolgozónak figyelembe kell vennie, hogy a konzulensnek elegendő időre van szüksége a szakdolgozat tanulmányozásához, az érdemi javaslatok megfogalmazásához (a konzulensek egyidejűleg számos szakdolgozat témavezetésén dolgoznak).

A munka ütemezésénél szem előtt kell tartani az ELTE Szervezeti és Működési Szabályzatának

II. köteté, a Hallgatói Követelményrendszer (továbbiakban: HKR)

https://www.elte.hu/dstore/document/689/ELTE_SZMSZ_II.pdf

vonatkozó rendelkezéseit, határidőit. Az általános szabályok külön fejezetben, a 76- 80. §-okban, a Tanító- és Óvóképző Karra vonatkozó rendelkezések a XX. fejezetben a 474. §-tól indulóan található. „A szakdolgozatot a hallgató a nyári záróvizsgára vonatkozóan április 20-ig (szakirányú továbbképzésben május 10-ig), a téli záróvizsgára vonatkozóan minden képzésben november 20-ig köteles benyújtani a Neptunban a szakdolgozati útmutatóban meghatározott kivitelben, mellékelve a dolgozat eredetiségéről szóló aláírt nyilatkozatot.” (HKR, 491. § (1) és (2) bekezdés) A beadási határidő nem módosítható.

Az abszolutórium megszerzésének feltétele, hogy a hallgató teljesítse a záró félévben felvehető Szakdolgozati szeminárium kurzust.

3. Szakdolgozati/diplomamunka¹ műfajok

A szakdolgozat műfaját, felépítését a szakdolgozó és a témavezető közösen határozza meg, egyeztetve a témához illeszkedő kutatómódszertani kérdéseket. Ügyelni kell arra, hogy a különböző jellegű kutatások más-más kutatómódszertant igényelnek; erről a kutatómódszertani kurzusokon tanultak értékes információval szolgálnak. A dolgozat témájától függően alapvetően az alábbi három műfaj ajánlható minden szakdolgozatot író hallgató és témavezetője számára.

(1) *Elméleti vagy történeti jellegű kutatómunka*, amely lehet meta-analízis, azaz több

¹ Szakdolgozat = alapfokú záródolgozat, kisebb léptékű, alkalmazó jellegű.

Diplomamunka = mesterfokú záródolgozat, magasabb szintű, önállóbb, kutatóbb jellegű.

korábbi kísérleti munka szintetizáló áttekintése (review) és az eredmények összegzése, egy szakterület fejleményeinek elemző bemutatása („state of the art” jellegű áttekintés), vagy elsődleges és másodlagos forrásokon alapuló történeti feltárás. Javasolt a nemzetközi szakirodalmi információs rendszerek segítségével (pl. Educational Research Complete) történeti irodalmi feltárás és a témával kapcsolatos fontosabb külföldi munkák, valamint a releváns hazai szakirodalom ismerete és elemzése. Az elméleti munkák fontos jellemzője, hogy a szerző kritikai álláspontot képvisel, és ütközteti a szakirodalomban fellelhető különböző álláspontokat, történeti munka esetén pedig feltárja a történeti-társadalmi összefüggéseket.

- (2) Az *empirikus kutatások* kvalitatív, kvantitatív vagy vegyes módszertani megközelítésben valósíthatók meg. A kvalitatív (minőségi) vizsgálatok jellemző típusai például: interjúk készítése, megfigyelések, nyitott írásbeli kikérdezés, terepgyakorlati esettanulmányok, ikonográfiai elemzések, vizuális alkotótevékenység produktumának tartalomelemzése stb. A kvantitatív (mennyiségi) kutatás jellemzően felmérési módszertannal – például kérdőíves adatgyűjtéssel – valósul meg. A szükséges mintanagyság a kutatás céljától, a mérőeszköz megbízhatóságától és az alkalmazott statisztikai eljárásoktól függ; azonban a túl alacsony mintanagyság esetenként kérdéssé teheti a kapott eredmények relevanciáját, ezen keresztül a teljes szakdolgozat értékét². A dolgozat elméleti bevezető részében be kell mutatni a szakterület hazai és a fontosabb nemzetközi szakirodalmát, tendenciáit. A kvalitatív vizsgálatok jellemzően kutatási kérdésekre keresik a választ, a kvantitatív vizsgálatok kutatási kérdések megválaszolására vagy hipotézisek igazolására irányulnak. Az adatok elemzésére használt statisztikai eljárásokat mindig a megoldandó feladat jellege határozza meg; elvárható az Excel, SPSS vagy más adatfeldolgozó szoftverek használata.
- (3) A *pedagógiai innováció, fejlesztés* leírása az iskolában, óvodában, bölcsődében vagy a köznevelési rendszer egyéb területein közvetlenül alkalmazható tananyag, oktatási/nevelési segédeszköz vagy módszer, gyakorlat szűk körű kipróbálásáról szól. Olyan, pedagógiai gyakorlathoz köthető, alkalmazott jellegű vizsgálatra vonatkozik, amelyben szerepel egy innovatív komponens. Ez lehet a) egy új pedagógiai módszer kipróbálása, b) már ismertebb módszer, taneszköz konkrét céllal történő adaptálása (például problémamegoldásra, célirányos fejlesztésre), c) új, innovatív produktum létrehozása. Az a-b) esetben szükséges a pedagógiai helyzet feltárása, amelyre a hallgató hatni szeretne, az adaptálandó módszer bemutatása, a kipróbálás bemutatása és az arra adott reflexió. A c) esetben nagyobb hangsúly esik az innovatív produktum létrehozásának folyamatára, amelynek szükségességét, valamint a fejlesztés módját a szakirodalommal is alátámasztja a jelölt. Ebben az esetben is szükséges reflexió. A szakdolgozat szerkezetében a Kutatás jellemzői fejezet a fejlesztés folyamatát írja le, az Eredmények fejezet pedig a produktumot és az arra kapott reflexiót mutatja be. Az Összegzésben a további kipróbálás vagy fejlesztési lehetőségei is szerepeljenek.

Empirikus kutatások, valamint innovációk esetében is a dolgozat lényeges része a releváns szakirodalom feltárása és összekapcsolása a hallgató által elvégzett kutató- vagy újító munkával.

² https://www.eltereader.hu/media/2020/12/web_Csikos-Csaba_Bevezetes_.pdf

A három szakdolgozati műfaj a végkimenetelét tekintve egyenrangú: az ezekben a műfajokban íródott szakdolgozatok – a formai és tudományos kritériumok megfeleltetése esetén -- megfelelnek a szakzáráshoz támasztható követelményeknek is.

A kutatásetikai szempontok betartása bármelyik műfajú szakdolgozatnál alapkövetelmény. A témavezető döntése alapján a kutatáshoz kikérhető a Kari Kutatásetikai Bizottság véleménye és engedélye. A kiskorú (18 év alatti) résztvevőkkel folytatott empirikus vizsgálatok esetén, ahol a kutatási adatok anonimitása nem biztosított, mindenképpen szükséges kutatásetikai engedélyt kérni. Ennek benyújtása a témavezető kötelessége. Különös figyelmet kell fordítani a gyerekeket bevonó vizsgálat esetén a szülők tájékoztatására és beleegyezésük kérésére, a személyiségi jogok védelmére, az anonimitás és az önkéntesség biztosítására, a vizsgálatban való részvételtől elállás lehetővé tételére. (Lásd részletesen:

https://www.tok.elte.hu/dstore/document/35/kutatasetikai_elvek_2018.pdf

Kutatásetikai kérelem letölthető: <https://www.tok.elte.hu/szabalyzatok>).

3.1. A Kulturális mediáció mesterszakra vonatkozó külön előírások

A szak hallgatói az alábbi két műfajban készíthetik el a diplomamunkájukat:

- (1) *Elméleti vagy történeti jellegű kutatómunka*, amely bemutatja és önállóan feldolgozza, azaz szintetizálja a témához kapcsolódó legfontosabb elméleteket és korábbi kutatások eredményeit. A szerző szakdolgozatában kritikai álláspontot képvisel. Ide tartoznak a meta-analízis és a review jellegű szakdolgozatok is.
- (2) *Empirikus vizsgálat eredményeit bemutató dolgozat*, amely alapulhat akár kvalitatív, akár kvantitatív kutatáson is, de mindkét esetben elvárás, hogy feleljen meg a választott diszciplína tudományos kutatásaival és tanulmányaival szemben támasztott kritériumoknak.

3.2. Gyermek kultúra mesterszakra vonatkozó külön előírások

A szak hallgatói az alábbi három műfajban készíthetik el a diplomamunkájukat:

1. Elméleti összefoglaló munka,
2. Empirikus kutatás bemutatása,
3. Innovatív, saját gyakorlat bemutatása.

4. Technikai szerkesztés, formázás

A szakdolgozat/diplomamunka elvárt legkisebb terjedelme: 50 ezer karakter (nagyjából 25-30 oldal), szóköz, jegyzetek és mellékletek nélkül.

Betűtípus: Times New Roman

Betűméret: 12

Margók: egységesen 2,5 cm

A szerkesztés során érdemes használni a Word szövegszerkesztő címsor-formátumait, a hivatkozások formázását, valamint a képek, ábrák feliratainak formázását, amelyek segítségével a kész dolgozat tartalomjegyzéke, irodalomjegyzéke és kép- vagy ábrajegyzéke könnyen, automatikusan generálható. Az elkészült szakdolgozatot pdf formátumban kell feltölteni Neptun rendszerbe.

A szakdolgozat/diplomamunka formai szerkesztése mellett ügyelni kell a dolgozat logikus szerkezetére, a szabatos megfogalmazásra, helyesírássra és a nyelvhelyességre, amelyet leadás előtt célszerű alaposan ellenőrizni. A nyelvtanilag hibás szakdolgozat a záróvizsga eredményét is lerontja.

4.1. A Kulturális mediáció mesterszakra vonatkozó külön előírások

A dolgozat minimális terjedelme (a szóközt, láb- és végjegyzeteket, irodalomjegyzéket is beleértve) 80.000, maximális terjedelme 160.000 karakter.

4.2. A Gyermek kultúra mesterszakra vonatkozó külön előírások

A szakdolgozat minimális terjedelmére vonatkozó kritériumok a **2025/26/2 félévéig**: 50 000 karakter.

A **2025/26/2 félévet követően** készítendő szakdolgozatok esetén dolgozat minimális terjedelme 60.000 maximális terjedelme 100.000 karakter szóközökkel együtt, melybe az Irodalom, az ábrák, képek beletartoznak, ugyanakkor a Mellékletek nem, azokat oldalszámozás nélkül kérjük csatolni a szakdolgozat végére.

5. A szakdolgozat részei

A szakdolgozat sorrendben az alábbi részeket tartalmazza:

Fedőlap (SZAKDOLGOZAT szó feltüntetésével, a név és a beadás évszámának megadásával)

Címoldal (ennek mintája az 1. ábrán látható)

Tartalomjegyzék (ezen a lapon kezdődik az oldalszámozás)

A szakdolgozat tartalmi részei:

Bevezető (a teljes kutatás rövid áttekintése, relevanciája – számozás nélkül)

A kutatás elméleti keretrendszere (a szakirodalom áttekintése: fogalmi keret, korábbi kutatások összegzése)

A kutatás jellemzői (kutatási probléma, kutatási cél, kutatási kérdések, kutatási stratégia, módszerek, mintavétel; a kutatás folyamata, az adatelemzés jellemzői)

Az eredmények bemutatása

Összegzés (a kutatási kérdések megválaszolása, kutatás korlátai)

Irodalomjegyzék, kép-, és ábrajegyzék

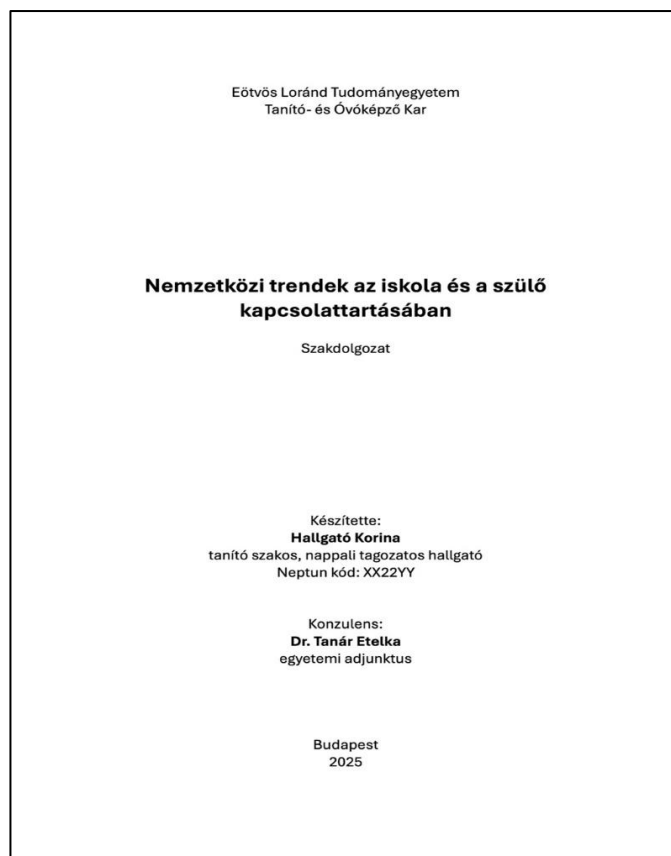
Mellékletek (arab számokkal sorszámozva, de nem oldalszámozva)

A hallgató által kitöltött és aláírt eredetiségnyilatkozat (ld. 1. sz. melléklet)

A hallgató által aláírt nyilatkozat a mesterséges intelligencia jogszerű felhasználásáról (ld. 2. sz. melléklet)

1. helyezett OTDK- pályamunka szakdolgozatként történő elfogadására szolgáló űrlap (opcionális, ld. 3. sz. melléklet)

TDK-pályamunka szakdolgozatként történő elfogadására szolgáló űrlap (opcionális, ld. 4. sz. melléklet).

1. ábra. A szakdolgozat címoldala

6. Szakirodalmi hivatkozások

A felhasznált irodalomra minden esetben hivatkozni kell. A források között – szükség esetén a témavezető segítségével – megfelelően válogatni kell. A tudományos folyóiratok, lektorált könyvek vagy az egyetemek, kutatóintézetek hivatalos honlapjai megbízható forrásokat jelentenek. Más források szintén felhasználhatók, de kellő kritikával kezelendők, és a fellelt információt célszerű ellenőrizni.

A hivatkozás rendjét egységesen az APA 7 (American Psychological Association 7th Edition) előírásai határozzák meg. Részletes információ elérhető: <https://ojs.elte.hu/gyermekneveles/stylesheet>. A leggyakoribb hivatkozások mintái az alábbiakban találhatók.

Hivatkozás a szövegben

Legutóbb Székely (2021) érvelt meggyőzően amellet, hogy...

Az utóbbi években a pedagógiai mérések jelentős változáson mentek keresztül (Csapó, 2019).

Két szerző esetén a neveket & választja el: (Székely & Hajnal, 2014). Szövegbe illesztve: Székely és Hajnal (2014) szerint...

Három vagy több szerző esetén csak az első név kerül a hivatkozásba, melyet et al. megjelölés követ: (Székely et al., 2018). Szövegbe illesztve: Székely és munkatársai (2018)...

Egyszerre több hivatkozás megadásánál az egyes tételeket pontosvessző választja el, és a szerzők neve alfabetikus sorrendben kerül megadásra: (Agárdy, 2008; Széles, 2012; Szemerei, 2014).

Idézetek esetében a szó szerint idézett szövegrészlet után a hivatkozás az oldalszámot is tartalmazza:

„Az emberiség történetében nem volt teljesebb forradalom annál, ami a látásmódban és a vizuális rögzítésben a tizenkilencedig század közepe óta végbement.” (Mitchell, 2001, p. 62)
Mitchell (2001) szerint „az emberiség történetében nem volt teljesebb forradalom annál, ami a látásmódban és a vizuális rögzítésben a tizenkilencedig század közepe óta végbement” (p. 62).

Ha egy szerzőnek egy adott évből több művére is történik hivatkozás, ezeket betűjelekkel kell megkülönböztetni: (Szathmáry, 2018a); (Szathmáry, 2018b) stb. Ügyelni kell arra, hogy az irodalomjegyzékben is ennek megfelelő jelzések kerüljenek rögzítésre.

Amennyiben a szerző személyére nem található adat (például hivatalos közlemények esetén), a szervezet megjelölése szükséges: (UNESCO, 2017).

Amennyiben az évszám nem állapítható meg, az „n.a.” megjelölés alkalmazható: (Oktatási Hivatal, n.a.).

Szöveges dokumentumok mellett képekre, videókra, podcastekre stb. is lehet utalni, ha azok szükségszerűek, szervesen kapcsolódnak a téma feldolgozásához. A szövegben szintén a szerző és évszám megjelölését kell alkalmazni: (Inkei, 2022).

Internetes források esetében mindig győződjünk meg arról, hogy a felhasznált képet vagy videót jogszerűen használhatjuk (ld. pl. a Creative Commons kategóriáit)!

Hivatkozás az irodalomjegyzékben

Az irodalomjegyzék a hivatkozások jelöléseinek megfelelően áll össze; az egységes megjelenéshez érdemes a szövegszerkesztő „Hivatkozásjegyzék” funkcióját használni. Példák a leggyakoribb hivatkozásokra:

Könyvek esetén a szerző vezetéknevét keresztnevük kezdőbetűje, évszám, cím (dőlt betűvel), kiadó megnevezése követi:

Blackmore, S. (2000). *The Meme Machine*. Oxford University Press.

Több szerző esetén felsorolást alkalmazunk, a neveket vessző választja el, az utolsó szerző neve előtt „&” jel van. A szerzők nevét 20 szerzőig minden esetben fel kell tüntetni, 21 vagy több szerző esetén a 19. szerző neve után ... következik, majd a legutolsó szerző neve.

Szerkesztett könyvek esetében az évszám mellett a „szerk.” rövidítést is kell feltüntetni:

Mandl, H., De Corte, E., Bennett, N. & Friedrich, H. F. (szerk.). (1990). *Learning and instruction. European research in an international context*. Pergamon Press.

Könyvfejezetek esetén a szerző(k) nevét az évszám, a fejezet (tanulmány) címe követi, majd az „In” megjelöléssel a kötet szerkesztőjének neve, a „(szerk.)” megjelölés, a kötet címe, a kiadó neve, végül a fejezet első és utolsó oldala kerül a jegyzékbe:

Buckingham, D. (2008). *Introducing Identity*. In D. Buckingham (szerk.), *Youth, Identity, and*

Digital Media (pp. 1-24). MIT Press.

Folyóiratban megjelent közlemények esetében a szerző(ke)t, évszámot, a tanulmány címét, a folyóirat címét (dőlt betűvel), majd az évfolyamot (dőlt betűvel) és a számot, végül a tanulmány első és utolsó oldalának számát kell feltüntetni:

Chae, J. (2017). Virtual makeover: Selfie-taking and social media use increase selfie-editing frequency through social comparison. *Computers in Human Behavior*, 16(2), 370–376.

Ahol lehetséges, tüntessük fel a tanulmány DOI azonosítóját, élő linkkel:

Chae, J. (2017). Virtual makeover: Selfie-taking and social media use increase selfie-editing frequency through social comparison. *Computers in Human Behavior*, 16(2), 370–376.

<https://doi.org/10.1016/j.chb.2016.10.007>

Interneten elérhető források esetén – a szerző és a cím megadásán túl – a fájlnévig bezárólag megadjuk az URL-t (Uniform Resource Locator, gyakorlatilag a http:// kezdetű sor a böngésző címsorában) és zárójelben az utolsó letöltés időpontját:

Nevill, H. J., Schmidt, A., Kutas, M. (1983). Altered visual-evoked potentials in congenitally deaf adults.

<https://pdfs.semanticscholar.org/b447/924c4d6b78415be0ba67899a89c515fed235.pdf>
(2023. 01. 12.)

Az irodalomjegyzék tételeit a vezetéknevek (ezek hiányában intézménynevek) szerinti betűrendbe kell állítani. Nem kell számozni vagy másképpen jelölni a tételeket. Az egyes tételek második sorától a szöveg beljebb kezdődik:

Brand, S., Felner, R., Shim, M., Seitsinger, A. & Dumas, T. (2003). Middle school improvement and reform: Development and validation of a school-level assessment of climate, cultural pluralism, and school safety. *Journal of Educational Psychology*, 95(3), 570–588.
<https://doi.org/10.1037/0022-0663.95.3.570>

A hivatkozások összeállítását megkönnyíti a szövegszerkesztő „Hivatkozások” szolgáltatása, amellyel az irodalomjegyzék az elvárt követelményeknek megfelelően, automatikusan összeállítható és formázható.

A Kulturális mediáció és a Gyermek kultúra mesterszakokra vonatkozó külön előírások

A dolgozatnak egységes hivatkozási rendszert kell használnia, amelyet a témavezetővel egyeztetve a tudományterület követelményeihez igazodva a szerző választhat meg. Mindemellett – amennyiben a választott tudományterületnek nincs más követelménye – javasoljuk az APA 7 (American Psychological Association 7th Edition) hivatkozási rendszer használatát. Itt találnak pontos, folyamatosan frissülő leírást és példákat a hivatkozási elvárásokhoz: <https://ojs.elte.hu/gyermekneveles/stylesheet>.

7. Táblázatok és ábrák

Amennyiben a dolgozatban táblázatok vagy ábrák (ide tartoznak a grafikonok és a képek) szerepelnek, ezeket a szövegben sorszámmal kell jelölni, a dolgozat végén pedig külön jegyzékben kell összegezni (szintén célszerű a szövegszerkesztő ábrajegyzék funkciójának

használata). A táblázatokat és az ábrákat külön kell számozni. A képek, ábrák esetén ügyelni kell a jogszerű felhasználásra. Minden táblázatot, képet és ábrát címmel, és ha szükséges (például a forrás megjelölése) képaláírással kell ellátni. A szövegben a vonatkozó résznél a táblázat vagy az ábra sorszámaival kell hivatkozni. Példa az ábrák feliratára:

1. ábra

A 2019-es országos felmérésben szereplő iskolák eloszlása településtípus szerint

Forrás: Lendvai (2020, p. 18).

8. Mesterséges intelligencia felhasználása a szakdolgozat elkészítése során

A mesterséges intelligencia felhasználása során a 4/2025. (X. 28.) rektori utasítás ([Rektori utasítás a mesterséges intelligencia oktatásban történő használatáról az Eötvös Loránd Tudományegyetemen](https://www.elte.hu/dstore/document/14579/4-2025_%28X.28.%29_rektori_utas%C3%ADt%C3%A1s_MI_ai.pdf))https://www.elte.hu/dstore/document/14579/4-2025_%28X.28.%29_rektori_utas%C3%ADt%C3%A1s_MI_ai.pdf

,továbbá a Karra vonatkozó [Dékáni rendelkezés a mesterséges intelligencia hallgatói használatáról \(2025/2026-41.\)](https://www.tok.elte.hu/dstore/document/281219/MI_szab%C3%A1lyoz%C3%A1s.pdf)

https://www.tok.elte.hu/dstore/document/281219/MI_szab%C3%A1lyoz%C3%A1s.pdf

irányadóak, a hallgató felelős azok maradéktalan betartásáért. Javasolt, hogy a hallgató minden esetben konzultáljon témavezetőjével a mesterséges intelligencia felhasználásáról, a konkrét alkalmazási módokat a témavezetővel együttesen alakítsák ki.

A nyilatkozatban a számot kell adni a jogszerű és felelős felhasználásról, az eredmények ellenőrzésének tényéről (2. sz. melléklet).

9. A szakdolgozat eredetisége és a plágium kérdése

Alapvető követelmény, hogy a szakdolgozat a szerző saját, eredeti alkotása legyen, ezért a plágium bármely formája a dolgozat elutasítását eredményezi. A plágium definíciója: mások szellemi tulajdonának a HKR 74/B. § (1) bekezdésében foglaltakkal ellentétes felhasználása. A plágium egyben jogi kategória is, meghatározása szerint „más szellemi alkotásának jogosulatlan felhasználása, eltulajdonítása.” (Hargitai, 2005, Jogi fogalomtár).

A szerző tudomásul veszi, hogy plágiumnak számít (1) szó szerinti idézet közlése idézőjel és hivatkozás megjelölése nélkül; (2) tartalmi idézet, parafrázeálás hivatkozás nélkül; (3) más publikált gondolatainak saját gondolatként való feltüntetése.

A jogi következmények mellett a plágium az Eötvös Loránd Tudományegyetem Etikai kódexébe is ütköző cselekmény. Ebben az alábbi követelmény olvasható: „Az Egyetem elvárja minden polgárától (...) a szerzői jog tanulmányi kötelezettségek teljesítése során történő tiszteletben tartását” (Etikai Kódex az Eötvös Loránd Tudományegyetem polgárai számára, 6. https://www.elte.hu/file/ELTE_Etikai_Kodex.pdf).

Fontos követelmény, hogy mások gondolatainak szó szerinti felhasználása esetén idézőjelet használunk, és a szerző és évszám mellett megadjuk a forrás pontos oldalszámát is. Az oldalszám megadásának elmaradása (ha egyébként a szerző nevére és művére hivatkozik a jelölt) nem számít plágiumnak, viszont hivatkozási pontatlansággként a szakdolgozat értékét csökkenti. Mások gondolatainak nem szó szerinti átvétele, tartalmi összefoglalása, parafrázeálása, alkotó vagy kritikai felhasználása esetén elegendő a szerző és az évszám megadása, nem szükséges oldalszám megadása. A szakdolgozat írásánál azt

az alapelvet kell követni, hogy az olvasó számára egyértelműen elkülönüljenek azok a részek, amelyeket a szerző önállóan, saját gondolatai alapján írt meg, azoktól, amelyek mások gondolatait, kutatási eredményeit tükrözik.

A HKR 74/A., 74/B. és 74/C. paragrafusai szólnak a hallgatói művek (köztük a szakdolgozat) jogtisztaságáról. Amennyiben a hallgató megsérti az idegen szerzői mű felhasználására vonatkozó szabályokat, „a szakdolgozat érdemjeggyel való minősítését meg kell tagadni” (HKR, 74/C. §, (1) bekezdés).

„A szakdolgozathoz csatolni kell a hallgató eredeti aláírással ellátott nyilatkozatát, melyben kijelenti, hogy ez az önálló szellemi alkotása megfelel a jelen Szabályzat 74/A–74/C. §-okban ... foglalt rendelkezéseknek.” (HKR, 76. §, (6) bekezdés). Az eredetiségnyilatkozat megtalálható az 1. sz. mellékletben.

A szakdolgozat témavezetője és/vagy bírálója a dolgozat értékelésének részeként elvégzi annak plágiumellenőrzését. Ennek elsődleges eszköze az Egyetem által biztosított Turnitin alkalmazás, amellyel az ellenőrzést végző oktató részletes elemzést készít a szakdolgozat teljes szövegéről, majd ennek megtörténtét és eredményét a bírálatban jelzi. A plágiumellenőrzésre, valamint a mesterséges intelligencia által generált szövegek kiszűrésére a bíráló más elérhető alkalmazást is felhasználhat.

10. A szakdolgozat értékelése és védelme

A szakdolgozat/diplomamunka értékelését (bírálat) az adott tanszék által meghatározott és a tanszékvezető által felkért oktató(k), egy vagy több szakértő értékeli. A bírálatot a tavaszi félévben legkésőbb május 20-ig (szakirányú továbbképzésben május 25-ig), téli záróvizsga esetén minden képzésben január 10-ig tölti fel a bíráló a Neptun rendszerbe, ahonnan a szakdolgozó tájékozódhat az eredményről és a bíráló észrevételeiről. A bírálat szempontjairól az 5. sz. mellékletben található bírálati lap minta ad tájékoztatást.

A Hallgatói követelményrendszer 79.§ (7) bekezdés alapján az Országos Tudományos Diákköri Konferencián vagy más szakmai versenyen fődíjat vagy első díjat nyert dolgozatot a szakért felelős oktatási szervezeti egység vezetője külön bírálat nélkül jeles minősítéssel elfogadhatja, ha az megfelel a szakdolgozattal szemben támasztott tartalmi és formai követelményeknek. Az OTDK-pályamunka (HKR 79. § (7) bekezdés) és a TDK-pályamunka (HKR 492. § (3) bekezdés) szakdolgozatként történő elfogadtatására szolgáló űrlap a Tanulmányi Hivatal honlapján (Hallgatóknak/Dokumentumtár) elérhető. A pályamunka szakdolgozatként elfogadása esetén az űrlap a szakdolgozatba bekötetendő.

A szakdolgozat védelme a záróvizsga része. A szakdolgozatot a hallgatónak a záróvizsga- bizottság előtt kell megvédenie.

A hallgató feladata a szakdolgozat védelménél:

- a dolgozat összefoglaló bemutatása, melynek során a szerző saját eredményeinek bemutatására kell törekedni;
- reflexió a bírálat megállapításaira;
- a védést vezető szakértő kérdéseinek megválaszolása;
- a bizottság meggyőzése a témában való felkészültségről.

A védés értékelésének szempontjai:

- a téma kifejtésének szakszerűsége, rendszeressége, az eredmények megalapozottsága;
- a témakörben, annak szakirodalmában való tájékozottság;
- a bemutatás szakmai színvonala, eredetisége;
- a vitatott problémák kezelésének módja;
- nyelvi igényesség.

Az elégtelenre minősített szakdolgozatra az ELTE HKR 81.§ (8) és a 82.§ (1) szabályai érvényesek, a hallgatónak új szakdolgozatot kell készítenie, és az adott záróvizsgaidőszakban záróvizsgára nem bocsátható.

10. Gyermek kultúra mesterszakra vonatkozó külön előírások a szakdolgozat értékelésére, védésére

Gyermek kultúra mesterszakon a dolgozat bírálója a diplomamunka témájához kapcsolódva kettő kérdést kijelöl az alábbi listából:

https://www.tok.elte.hu/dstore/document/3090/GyermekMA_ZV%20t%C3%A9telsor%20%C3%A9s%20menetrend.pdf.

1. sz. melléklet

EREDETISÉGNYILATKOZAT

Alulírott

név:

születési hely, idő:

szak:

Neptun kód:

büntetőjogi és fegyelmi felelősségem tudatában nyilatkozom és aláírásommal igazolom, hogy

a(z).....

.....cím

ű szakdolgozat saját, önálló szellemi munkám eredménye.

Kijelentem, hogy megismertem az ELTE HKR hatályos szabályzatának „A hallgatók által végzett munka jogtisztasága” c. fejezetét (74/A, 74/B, 74/C §), ezek ismeretében a dolgozat elkészítése során betartottam az idegen szerzői mű felhasználására és a felhasználás jelölésére vonatkozó követelményeket.

Tudomásul veszem, hogy szakdolgozat/diplomamunka esetén plágiumnak számít:

- a szó szerinti idézet közlése idézőjel és hivatkozás megjelenése nélkül;
- a tartalmi idézet hivatkozás megjelölése nélkül;
- más publikált gondolatainak saját gondolatként való feltüntetése.

Tudomásul veszem, hogy ha szakdolgozatom nem felel meg az idézésre és a forrás megjelölésére vonatkozó, fentebb említett előírásoknak, akkor a vonatkozó fegyelmi és/vagy büntetőjogi jogkövetkezményekkel kell számolnom, a dolgozatot pedig az ELTE szabályzata szerint értékelhetetlennek kell tekinteni.

Budapest, 20.....

.....

aláírás

2. sz. melléklet

Nyilatkozat és dokumentáció a mesterséges intelligencia (MI) eszközök felhasználásáról

Alulírott (Neptun kód:) büntetőjogi és fegyelmi felelősségem tudatában nyilatkozom, hogy a(z)

.....

.....

..... című szakdolgozatban az alábbiak szerint használtam fel mesterségesintelligencia-alkalmazásokat.

A munka során nem használtam MI alkalmazást:

A munka során használtam MI alkalmazásokat, betartva a kari és egyetemi rendelkezéseket, az alábbiakban részletezett módon:

Alkalmazás neve:

Cél:

A felhasználás módja:

Kritikai ellenőrzés módja:

Alkalmazás neve:

Cél:

A felhasználás módja:

Kritikai ellenőrzés módja:

Kijelentem továbbá, hogy a MI alkalmazások felhasználása során maradéktalanul érvényesítettem az adatvédelmi követelményeket.

Budapest, 20.....

.....

aláírás

3. sz. melléklet

Kérelem OTDK pályamunka szakdolgozatként történő elfogadására

Tisztelt Oktatási Dékánhelyettes Asszony/Úr!

Alulírott,, (Neptun kód:) az ELTE TÓK óvodapedagógus BA/tanító BA/csecsemő- és kisgyermeknevelő BA/osztatlan rajz- és vizuáliskultúra-tanár szakos/rajz- és vizuáliskultúra tanári mesterszakos/Gyermekművelés mesterszakos/Kulturális mediáció mesterszakos hallgatója azzal a kérelemmel fordulok Önhez, hogy az Országos Tudományos Diákköri pályamunkámat szakdolgozatként elfogadni szíveskedjen.

Kérésem indoka, hogy az Országos Tudományos Diákköri konferencián 20.....-án/én a(z)
.....
..... című pályamunkámmal részt vettem, és első helyezést értem el.

Budapest, 20.....

.....
aláírás

Az OTDK dolgozat témavezetőjeként a hallgató kérését támogatom. A HKR 79.§ (7) bekezdés értelmében az OTDK pályamunka a szakdolgozat benyújtás esetén a szakdolgozatokra előírt tartalmi és formai követelményeknek kell megfeleljen. A hivatkozott szabálypontban foglaltak teljesülését ellenőriztem és igazolom.

Témavezető neve:

Témavezető aláírása:

Budapest, 20.....

A Tanító- és Óvóképző Kar oktatási dékánhelyetteseként a hallgató kérését elfogadom, benyújtott OTDK dolgozatát a HKR 79. (7) alapján szakdolgozatként elfogadom, és jeles osztályzatúnak minősítem.

Az ELTE TÓK oktatási dékánhelyettesének aláírása:

Budapest, 20.....

4. sz. melléklet

Kérelem TDK pályamunka szakdolgozatként történő elfogadására

Tisztelt TDK Műhelyvezető Asszony/Úr!

Alulírott,, (Neptun kód:), az ELTE TÓK óvodapedagógus BA/tanító BA/csecsemő- és kisgyermeknevelő BA/osztatlan rajz- és vizuáliskultúra-tanár szakos/rajz- és vizuáliskultúra tanári mesterszakos/Gyermekkultúra mesterszakos/Kulturális mediáció mesterszakos hallgatója azzal a kéréssel fordulok Önhez, hogy a kari Tudományos Diákköri pályamunkámat szakdolgozatként elfogadni szíveskedjen.

Kérésem indoka, hogy a Kari Tudományos Diákköri konferencián 20-
án/én a(z)

.....
című pályamunkámmal részt vettem, és dolgozatom az írásbeli bírálaton a 45 pontot

elérte. Budapest, 20.....

.....
aláírás

A TDK dolgozatot gondozó műhely vezetőjeként a hallgató kérését támogatom. A HKR 492.§ (3) bekezdés értelmében az írásbeli bírálaton legalább 45 pontot elérő TDK pályamunka a szakdolgozat benyújtás esetén a szakdolgozatokra előírt tartalmi és formai követelményeknek kell megfeleljen. A hivatkozott szabálypontban foglaltak teljesülését ellenőriztem és igazolom.

A TDK dolgozatot gondozó műhely vezetőjének neve:

TDK dolgozatot gondozó műhely vezetőjének aláírása:

Budapest, 20.....

5. sz. melléklet

A SZAKDOLGOZAT ÉRTÉKELÉSE	
A hallgató neve: Neptun-kód, szak, tagozat:	
A szakdolgozat címe:	
A bíráló neve, beosztása: A bíráló tanszéke/munkahelye:	
1. A téma- és címválasztás (érdekesség, újszerűség; relevancia, a választás motívumai)	
<i>max. 5 pont</i>	
2. A téma kidolgozottsága A szakirodalom feltárása (köre, relevanciája, minősége) A módszerek megválasztása, szakszerű alkalmazása, az összegyűjtött anyag mennyisége, minősége, elrendezése Elemzés, értelmezés (az elemzési szempontok megválasztása, az elemzés mélysége, minősége, pontosság, egyértelműség, az eredmények értelmezése)	
<i>max. 20 pont</i>	
3. Stílus, formai megvalósítás <ul style="list-style-type: none"> - Nyelvi megformálás (helyesírás, nyelvhelyesség, stílus) - Szerkesztés (a szerkezet összhangja a tartalommal; a tagolás arányossága, a jelölés stb.) 	
<i>max. 5 pont</i>	
<ul style="list-style-type: none"> - Könyvészeti követelmények (a hivatkozások és az irodalomjegyzék szabályossága) - Mellékletek (a témához való szerves kapcsolódás, mennyiség, minőség) 	
<i>max. 5 pont</i>	
A szoftveres plágiumellenőrzés (Turnitin) megtörtént, a dolgozat megfelel/nem felel meg a követelményeknek. A mesterséges intelligencia alkalmazása (amennyiben releváns) a Szakdolgozati útmutató előírásainak megfelelő/nem felel meg.	
0 - 14 pont	elégtelen (1)
15 - 19 pont	elégséges (2)
20 - 24 pont	közepes (3)
25 - 29 pont	jó (4)
30 - 35 pont	jeles (5)
Összesen:pont	

A szakdolgozat javasolt érdemjegye az összesített pontszám alapján:

Kérdések

.....

a bíráló aláírása

Budapest, 20.....